

Råd for vurdering av tiltak i barnehager, lekeplasser og skoler ved påvist grunnforurensning

© Colourbox.no

helsemyndighet vurdere behov for strakstiltak. Rådene for slike tiltak er knyttet til verdiene for jordforurensning vist i tabell 1 (neste side). Tabellen viser både stoffer som undersøkes i forbindelse med handlingsplanen, og et utvalg andre stoffer. Dersom det påvises høye verdier av stoffer som ikke er nevnt i tabellen, må disse vurderes spesielt.

I forbindelse med handlingsplan for opprydding i forurenset jord i barnehager og på lekeplasser, er det utført målinger av jordforurensning i barnehager i mange kommuner. Helsebaserte kvalitetskriterier for jord sier når det bør gjennomføres oppryddingstiltak i en barnehage, lekeplass eller skole. Overskridelser av kvalitetskriteriene representerer ingen helsefare på kort sikt, men betraktes som en uønsket og unødvendig tilleggsbelastning på lang sikt. En rekke henvendelser fra kommuneleger med ansvar for miljørettet helsevern viser at det er behov for nærmere råd om gjennomføring av oppryddingstiltak og hvor raskt disse bør iverksettes. Rådene er utarbeidet i samarbeid med Norges geologiske undersøkelse (NGU) og Statens forurensningstilsyn (SFT). Rådene er i utgangspunktet knyttet til handlingsplanen, men kan også være relevant for andre.

Funn av spesielt høye verdier

Ved funn av spesielt høye verdier i en barnehage, lekeplass eller skole, må lokal

© Colourbox.no

Kommunen er lokal helsemyndighet

Kommunen er lokal helsemyndighet etter kommunehelsetjenesteloven og forskrift om miljørettet helsevern i skoler og barnehager. I henhold til kommunehelsetjenesteloven § 4a-8 kan den som lokal helsemyndighet stille krav om utbedring. Kommunen tar den endelige avgjørelsen om tiltak i det enkelte tilfelle. Nasjonalt folkehelseinstitutt og Norges geologiske undersøkelse vil kunne bistå med råd.

Stoff (mg/kg)	Kvalitets- kriterier normal/grønn barnehage	Strakstiltak bør vurderes og lokaliteten prioriteres i tiltaksfasen	Strakstiltak bør gjennomføres
Arsen	20 /20	50-600	600-1000
Bly	100 /100	300-700	700-2500
Kadmium	10 /10	15-30	30-1000
Krom (VI)	5 /5	20-80	80-1000
Kvikksølv	1 /1	4-10	10-1000
Nikkel	135 /135	200-1200	1200-2500
Benzo(a)pyren	0,5 /0,1	5 -15	15-100
ΣPAH ₁₆	8/2	50-150	150-2500
ΣPCB ₇	0,5 /0,01	1-5	5-50
Sink*	500 /500	1000-5000	5000-25000
Cyanid*	6 /1	Ikke utarbeidet	Ikke utarbeidet
Heksaklorbensen*	1 /0,01	Ikke aktuelt	Ikke aktuelt
Trikloretan*	0,2 /0,2	0,6-0,8	0,8-1000
Dioksiner/furaner *	0,000002 /0,00002	0,0001-0,00036	0,00036-0,015
DDT	-	12-30	30-50
Krom (III)	-	500-2800	2800-25000
Kobber	-	1000-8500	8500-25000
Alifater C8-C10 ¹⁾	-	40-50	50-20000
Alifater > C10-C12 ¹⁾	-	130-300	300-20000
Alifater > C12-C35	-	600-2000	2000-20000
DEHP	-	40-60	60-5000
Fenol	-	40-400	400-25000
Benzen	-	0,04-0,05	0,05-1000

Tabell 1. Oversikt over kvalitetskriterier for jord i barnehager, lekeplasser og skoler (kolonne 1), verdier av stoffer i jord som medfører at strakstiltak bør vurderes (kolonne 2) eller at strakstiltak bør gjennomføres (kolonne 3). Tabellen er en bearbejdet versjon av forslag til tilstandsklasser for forurenset jord hentet fra rapporten: **Forslag til tilstandsklasser for jord, NGU-rapport 2007.019**

* Undersøkes på industristeder som omfattes av tiltaksplanen

© Colourbox.no

Strakstiltak bør vurderes og lokaliteten prioriteres i tiltaksfasen

Dersom det påvises verdier av et stoff som ligger innenfor kolonne 2 (Strakstiltak bør vurderes), anbefaler vi at den lokale helsemyndighet gjør en konkret vurdering av behov for strakstiltak. Faktorer som bør vurderes er hvor tilgjengelig det forurensete området er, påvist forurensningsnivå og omfanget av forurensningen. For kommuner som omfattes av handlingsplanen, kan det også tas med i betraktningen hvor lenge det er til man gjennomfører generelle tiltak. Forurenset område

bør uansett prioriteres i tiltaksfasen, og gravemasser må leveres til godkjent avfallsmottak eller behandlingsanlegg.

Strakstiltak bør gjennomføres

Dersom det påvises verdier av et stoff som ligger innenfor kolonne 3 (Strakstiltak bør gjennomføres), bør det alltid gjøres strakstiltak og gravemassene må leveres til godkjent avfallsmottak eller behandlingsanlegg. Dersom det påvises verdier for et stoff som overstiger øvre grense i kolonne 3, må det gjennomføres strakstiltak og gravemassene håndteres som farlig avfall.

© Colourbox.no

Aktuelle strakstiltak

Aktuelle strakstiltak kan være å avgrense det forurensede området slik at det ikke vil være tilgjengelig inntil tiltak gjennomføres, eller gjøre strakstiltak i form av fjerning av påvist forurensning eller tildekking av forurenset område. Dersom kilden til en arsenforurensning er CCA-impregnert kantstokk, bør kantstokken fjernes samtidig med forurenset sand/jord. Tiltaket må avgjøres av lokal helsemyndighet i hvert enkelt tilfelle. SFT-publikasjon TA-2262/2007 inneholder informasjon om tiltak.

Unntak jf. § 8.3 i forurensningsloven

Tiltak som kan medføre fare for spredning av forurensning krever i utgangspunktet tillatelse fra SFT etter forurensningsloven § 11. Tiltak som ikke medfører nevneverdig skade eller ulempe kan imidlertid finne sted uten tillatelse, jf. § 8.3 tredje ledd.

På bakgrunn av forurensningsnivået og omfang av tiltak som forventes å måtte gjennomføres i forbindelse med handlingsplanen, vurderer SFT det slik at opprydningstiltakene i all hovedsak vil falle inn under § 8.3 i forurensningsloven. Dette betyr i praksis at tiltak kan gjennomføres uten at det søkes SFT om tillatelse etter § 11.

Dersom det avdekkes svært høye forurensningsnivåer, og/eller det gjennomføres tiltak som i omfang skiller seg vesentlig fra det som er vanlig, ber vi kommunen ta kontakt med SFT for å avklare om det i det enkelte tilfellet vil være behov for en tillatelse etter ovennevnte § 11.

Vi gjør samtidig oppmerksom på at rene opprydningstiltak ikke omfattes av kapittel 2 i forurensningsforskriften.

Les mer

www.ngu.no Norges geologiske undersøkelse
www.fhi.no Nasjonalt folkehelseinstitutt
www.sft.no Statens forurensningstilsyn. **Se under tema:** Forurenset grunn/Barnehager og lekeplasser

Rapport: Forslag til tilstandsklasser for jord, NGU-rapport 2007.019 finnes på nettsiden <http://www.ngu.no/hm/Publikasjoner>